

**Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi
Valitsuse 25. juuni 2002. aasta määruse nr 205
„Rahvusvaheliseks liikluseks avatud
piiripunktid“ muutmise“ eelnõu seletuskirja
lisa**

Määruse eelnõu ja seletuskirja kohta esitatud arvamused

1. Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon

Eesti rahvusvahelisi autovedajaid ühendava esindusorganisatsioonina pöördume teie poole seoses meedias kajastatud informatsiooniga Koidula piiripunkti võimaliku öise sulgemise kohta. Seda plaani kinnitab ka järjekorakohtade broneerimissüsteemis (www.eestipiir.ee) alates 1.juulist 2024 ajavahemikus kl 21.00 – 06.00 märke „Pole saadaval“.

Koidula piiripunkti öise sulgemise põhjendusena on nimetatud liikluskoormuse vähenemist, kuid kaubaveokite puhul see kindlasti nii ei ole, pärast Narva piiripunkti sulgemist 1.veebruaril 2024 on veoautode järjekorrad nii Koidulas kui Luhamaal kasvanud kuu aja pikkuseks.

Piiriületuse järjekorda haldava ettevõtte GoSwift kodulehe informatsiooni järgi ootab tänase seisuga Koidulas C kategooria kaubaveokeid piiri ületamiseks kokku 472 sõidukit sh. elavas järjekorras 265 sõidukit. Esimene vaba eelbroneeritav aeg on 19.juunil 2024 kl. 00.00.
https://www.eestipiir.ee/yphis/borderQueueInfo.action?request_locale=et

Koidula piiripunkti öise sulgemise korral pikeneks veokite järjekorrad veel hinnanguliselt vähemalt 1-2 nädala võrra ning kasvaks ka kohapeal parkimiskohta vajavate veokite arv kuna suurem osa piiriületavatest kaubaveokitest moodustavad välisriikide sõidukid.

Me ei pea mõistlikuks ega otstarbekaks Koidula piiriületuspunkti osalist sulgemist, see suurendaks veelgi kaubaveokite koormust nii Koidulas kui Luhamaal. Kui Euroopa Liit on pidanud vajalikuks teatud kaupade veo jätkumist Venemaale, siis tuleks Euroopa Liidu välispiiridel tagada maksimaalne läbilaskevõime.

Teeme ettepaneku Koidula piiriületuspunktis töö jätkamiseks endises mahus ning hoida piiripunkt avatuna ööpäevaringselt.

2. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Eelnõu §-ga 1 soovitakse Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2002. aasta määrust nr 205 „Rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktid“ määruse lisa 1 kehtestada uues sõnastuses. Määruse lisas 1 on loetelu maanteepiiripunktidest ning teave piiriületuse võimaluste ja piirangute kohta. Kehtiva määruse järgi on Võru maakonnas Setomaa vallas Karisilla-Petseri maanteel asuvas Koidula piiripunktis võimalik piiripunkti läbida ööpäevaringselt. Eelnõu lisa 1 kohaselt seatakse piiri- ja tollikontrolli läbimiseks ajaline piirang ning edaspidi on Koidula piiripunkt avatud päevasel ajal kell 5:30-21:30.

Kaubanduskoda ei toeta eelnõuga kavandatud muudatust, mille kohaselt on edaspidi Koidula piiripunkt avatud päevasel ajal kell 5:30-21:30. Eelnõu seletuskirja lk 4 kohaselt ei too muudatus, millega piiratakse isikute, transpordivahendite ja kaupade liikumist Koidula

maanteepiiripunkti kaudu öisel ajal, kaasa olulist ja suurt negatiivset mõju, vaid eeldab piirkonna elanikelt ja ettevõtjatelt mõõdukat kohanemist. Meie hinnangul ei saa nõustuda väitega, et plaanitavad muudatused ei omaks olulist ja suurt negatiivset mõju, kuna muudatuste tulemusel muutuvad piiripunkti ootejärjekorrad pikemaks.

Eelnõu seletuskirjas (lk 5) on kirjas, et kaubavahetusega tegelevate ettevõtjate jaoks on mõju ulatus keskmine ning kui öisel ajal tollivormistust ei teostata, pikenevad kaubaveoautode ootejärjekorrad. Lisaks on seletuskirjas välja toodud, et öösel ületab piiri 10-15 veoautot, kuid arvestamata on jäetud, et juhul kui piiripunkti lahtiolekuaega lühendada, siis suureneb kümne päevaga veoautode järjekord eeldatavalt umbes 100 auto võrra. Praegu on Koidulas elavas järjekorras umbes 280 veokit, kogu järjekorras umbes 460 veokit ning ooteaeg ligi 145 tundi.¹ Juhime Teie tähelepanu asjaolule, et kui juba praegu on ooteajad piiri läbimiseks ning piiripunktil olevad ootejärjekorrad väga pikad, siis plaanitavad muudatused muudavad antud olukorda veelgi kehvemaks. Muuhulgas on oluline märkida, et ooteaegade pikenemise korral suurenevad märgtavalt veel ka autojuhtide palgakulud ehk tekib lisakulu ettevõtetele. Plaanitava muudatuse tulemusel on meie hinnangul riigi kulude kokkuhoid väga väike võrreldes negatiivsete mõjudega, mida piiripunkti ööseks kinnipanemine endaga kaasa toob. Sellest tulenevalt ei ole Kaubanduskoja hinnangul tegemist loogilise ning õigustatud muudatusega. Juhul kui ootejärjekord piiri ületamiseks oleks kadunud, siis oleks asjakohane teha piiripunkti lahtioleku aegades muudatusi, kuid kui juba praegu on piiripunktis olevad ooteajad ja järjekorrad väga pikad, siis ei ole kuidagi loogiline piiripunkti lahtiolekuaegasid lühendada. Kuna juba praegu on piiripunkt ülekoormatud Soome ning Narva piiriületuste sulgemise tõttu, siis ei ole Kaubanduskoja hinnangul õigustatud Koidula piiripunkti lahtiolekuaega lühendada.

Lisaks eelkirjeldatule leiab Kaubanduskoda, et piiripunkti lahtiolekuaja lühendamine olukorras, kus ootejärjekord on niigi pikk, tekitab olukorra, kus ööbimisvõimaluse puudumisel ootealal, peavad sõidukid peatuma maantee ääres, mis suurendab liiklusõnnetuste riski ja rikub ümbruskonna ökoloogilist tasakaalu. Muuhulgas kannatavad plaanitavate muudatuste tõttu ka Eesti kodanikud, kes igapäevaselt piiri ületavad.

3. SA Võrumaa Arenduskeskus

SA Võrumaa Arenduskeskus ei kooskõlasta Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2002. aasta määruse nr 205 „Rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktid“ muutmine“ eelnõud, kuna Koidula piiripunkti sulgemine öisel ajal mõjutab piiriäärsete ettevõtjate tööjõu vaba liikumist ning seeläbi mõjub negatiivselt maakonna ettevõtlus- ja majanduskeskkonnale.

4. Setomaa Vallavalitsus

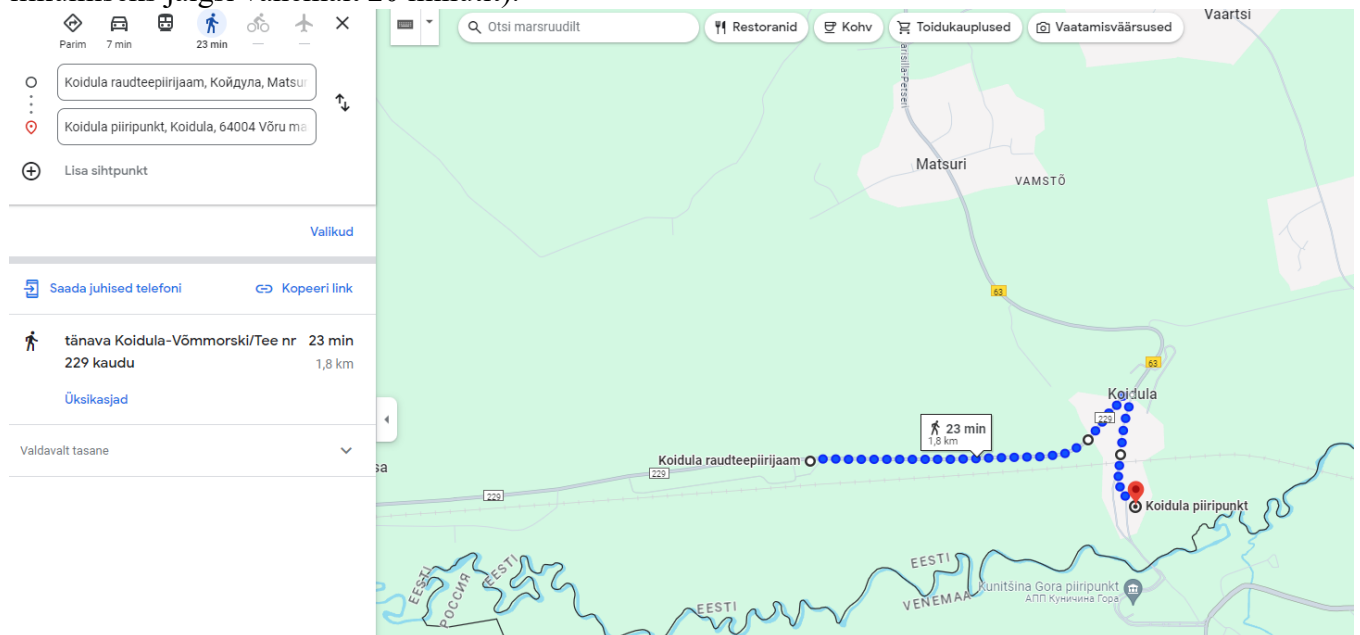
1. Seletuskirja majandusliku mõju analüüsis ei ole analüüsitud ooteala operaatori töökorralduslikke muudatusi. Eesti riigi ja operaatorfirma vahel on sõlmitud kontsessioonileping, mis reguleerib sõidukite piiriületuse korraldust. Lisaks sellele on Setomaa vald andnud ooteala aluse maa hoonestusõiguse lepinguga operaatorile ja saab selle eest hoonestusõiguse tasu, mille suurus on aastas 30 000 eurot.

Öise liikluse piiramisel on selge majanduslik mõju ja see võib osutada nii osaliseks kui ka operaatori mitte toimetulemisel laialdaseks (pankrot, töötajate koondamine, KOV-le hoonestusõiguse tasu mittemaksmine jne). Lisaks on antud alal ka töötav kohvik.

¹ [GoSwift | Ootejärjekorrad \(eestipiir.ee\)](http://GoSwift.ee/Ootejarjekorrad)

Millised on antud otsuse tagajärjel tekkivate majanduslike kahjude kompensatsiooni mehhanismid?

2. Seletuskirja sotsiaalse mõju analüüsis on valesti analüüsitud piiriületajate võimalust jõuda hommikusele Elroni rongile, mis väljub 6.04 Koidula raudteejaamast. Kui piiripunkt avatakse kell 5.30, siis on ebatõenäoline, et enamus inimesi rongile jõuab. Lisaks, paljud piiriületajad liiguvad kohvritega ja ka lastega, kelle kõndimiskiirus ei ole suur. (Antud kaardil näidatud marsruuti saavad jalgsi kõndijad otsemaks teha, kuid siiski kulub kahe punkti vaheliseks liikumiseks jalgsi vähemalt 20 minutit).

3. Veoautode järjekord on nii Koidulas kui Luhamaal jätkuvalt pikk: https://www.estonianborder.eu/yphis/borderQueueInfo.action?request_locale=et ja sellisel ajal piirata piiripunktide lahtioleku aega ei ole loogiline ja selgelt arusaadav.

4. Eelnõu seletuskirjas on toodud välja PPA ja MTA kokkuhoid: “PPA ega MTA ei ole kavandanud töötajate arvu vähendada, vaid muudatusi on võimalik teha asutuste struktuuriüksuste koosseisudes ning kokkuleppel suunata ametnikud Luhamaa piiripunkti. MTA kulude kokkuhoid aastas on 75 000 eurot, mis suunatakse rahvusvaheliste sanktsioonide järelevalve tõhustamiseks”.

Antud väide kokkuhoiu osas on selge viide sellele, et töötasudeks makstakse vähem ja see kandub üle kindlasti piirkonna maksulaekumisele ning töökohtadele. KOV-l on äärmiselt kahju, et kärpimist tehakse ääremaadel, kus keskmine palk on 600 euro võrra madalam kui Eesti keskmine.

On kindel, et antud otsus toob piirkonnale, inimestele ja KOV-le majanduslikku kahju, mida kuidagi ei plaanita kompenseerida. Antud otsus kasvatab piiriületuse järjekordi, mis Tallinnast vaadatuna ehk ei ole suure mõjuga, aga elanikele ja igapäevastele liiklejatele ning KOV-le avaldavad autode järjekorrad nii majanduse, turvalisuse kui heakorra valdkonnas suurt mõju!

Jätkuvalt kinnitame, et kohalik omavalitsus ei poolda Koidula piiriületuse piiramist öisel ajal.

5. Railservis OÜ

Railservis OÜ väljendab sügavat muret saadud määruse eelnõu üle. Ei saa nõustuda määruse eelnõus sisalduvate selgitustega, et piiripunkti töö piirangud ja inimeste, sõidukite ning kaupade liikumise piirangud Koidula maantee piiripunktis öisel ajal ei too kaasa olulist ja suurt negatiivset mõju.

Tahame rõhutada, et sellest määrusest kannatavad mitte ainult kaubaveoettevõtted, kuna ootejärjekorrad pikenevad, vaid ka Eesti kodanikud, kes igapäevaselt piiri ületavad. Lisaks sellele saab keskkond kahjustada ning Koidula ooteala operaatori tegevus on lõpetamise ohus. Tuletame meelde, et Railservis OÜ osutab teenuseid Koidula ootealal 09.06.2021 sõlmitud kontsessioonilepingu alusel, milles on osapoolteks ka riik. Lepingu tingimuste kohaselt planeeris Railservis OÜ oma majandustegevust, sealhulgas tulu ja kulusid. Lepingu lisa 1 punktide 6.2 ja 7.2 kohaselt on Railservis OÜ kohustatud pakkuma teenuseid Koidula ootealal ööpäevaringselt. Piiripunkti öine sulgemine kaheksaks tunniks päevas vähendab autode läbilaskvust kolmandiku võrra, mis vähendab oluliselt Railservis OÜ tulu.

Seetõttu on Railservis OÜ sunnitud töötajate töölepinguid ümber vaatama. Lisaks tuleb teha muudatusi kontsessioonilepingus, mis puudutavad ooteala tööaega, nimelt muuta punktid 6.2 ja 7.2, mis sätestavad ööpäevaringse tööaja, tööajaks 5.30-21.30. Selliste muudatuste tõttu on Railservis OÜ sunnitud ööseks ooteala sissesõidu ehk parkimisala sulgema.

Ööbimisvõimaluse puudumisel ootealal peavad sõidukid peatuma maantee ääres, mis suurendab liiklusõnnetuste riski ja rikub ümbruskonna ökoloogilist tasakaalu.

Lisaks ei saa tähelepanuta jätta ka rahalist külge. Riigipiiri seaduses sätestatud broneerimistasud ei ole muutunud alates 2011. aastast, samas on tootmiskulud ja miinimumpalk oluliselt tõusnud (tootmiskulud - rohkem kui 10 korda, miinimumpalk - rohkem kui 4 korda). Seoses piiri töötamise aja muutmisega ooteala läbilaskevõime vähenemisest tulenev osalise tulu kaotus võib viia selleni, et operaatoritele ei ole majanduslikult võimalik objektile tegutseda. Kõiki neid asjaolusid kaaludes tuleb kontsessioonilepingu tingimused ümber vaadata ning leida kompensatsioonide võimalust seoses operaatori tulude märkimisväärse vähenemisega võrreldes planeeritud eelarvega. See võimaldaks kompenseerida rahalisi kaotusi ja säilitada Koidula ooteala stabiilse töö.

Palume arvestada eespool toodud asjaoludega määruse eelnõu kaalumisel ja korraldada täiendavaid konsultatsioone huvitatud osapooltega, et minimeerida võimalikke negatiivseid tagajärgi.

6. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Kooskõlastame eelnõu alltoodud märkustega arvestamisel. Üldiselt leiame, et seletuskiri vajab täiendamist mõjuhinnangutega mitmest olulisest aspektist lähtuvalt.

Koidula piiripunkt omab olulist tähtsust seto kogukonnale, mille liikmetest oluline osa on isiklikult ja perekondlikult seotud Vene Föderatsiooni Pihkva oblastiga. Seetõttu palume eelnõu täiendamisel arvestada igakülgset Setomaa valla ja Võrumaa Arenduskeskuse poolt antava tagasisidega ning tagada nendega avatud ja õigeaegne infovahetus eelnõu edasise menetluse jooksul ning kõigis edasistes Kagu-Eesti piiripunktide töökorraldust puudutavates küsimustes. Koostöös Setomaa vallaga on eelnõu ettevalmistamisel juba arvestatud töötajate tööle ja koju jõudmise võimalusega ning ühistranspordi liinigraafikutega, leevendades sellega ebasoovitaid mõjusid kogukonnale.

Koidula piiripunkti kasutavad paljud Pihkva oblastis elavad Eesti Vabariigi kodanikud, kes töötavad Eestis ning aitavad seeläbi leevendada Kagu-Eesti ettevõtjate tööjõupuudust. Seetõttu palume ka arvestada piiripunkti osalise sulgemise mõju piirkonna ettevõtlusele, seda nii tööjõu kättesaadavuse, käibe vähenemise kui tegevuspiirangute vaates. Setomaa vald on oma 14.05.2024 kirjas juhtinud tähelepanu sellele, et piiripunkti öine sulgemine mõjutab otseselt piiripunkti ooteala operaatorfirma tegevust. Eelnõu seletuskirja majanduslike mõjude analüüsi lõik neid otseseid mõjusid ei kajasta ega paku seega välja ka leevendusmeetmeid. Samuti ei ole selgitatud, milliseid tagajärgi piiripunkti öine sulgemine toob kaasa ooteala operaatoriga sõlmitud kontsessioonilepingu osapooltele. Palume seletuskirja nende mõjude kirjelduse ning leevendusmeetmete ettepanekutega täiendada.

Seletuskirjas on mainitud, et muudatusega kaasneb keskmine risk, et kaubaveoautode piirijärjekorrad pikenevad, ent selle mõjud on kirjeldatud väga üldiselt vaid vedajate vaatest. Setomaa valla esindajatega kohtumisel on omavalitsusjuhid toonud välja, et selle riski realiseerumisel võivad lisanduda kohalikule omavalitsusele lisakulutused kui piirijärjekorrad väljuvad ooteala territooriumilt (teeääred ja muud parklad lähevad pungile täis). Samuti on omavalitsuse esindajad väitnud, et mõjud võivad puudutada ka kohaliku omavalitsuse tulusid kui töökohad piirkonnas peaksid vähenema. Seletuskirja mõjude analüüs peaks ka seda teemat adresseerima